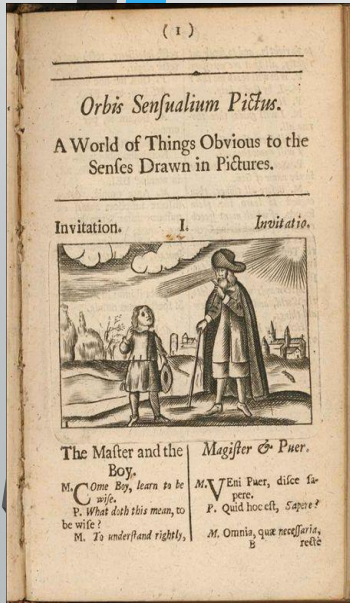

میتو دهکائی فیر کردنی زمان وهک زمانی دووهم

هیوا سلام خالد

میژوی فیرکردنی زمان

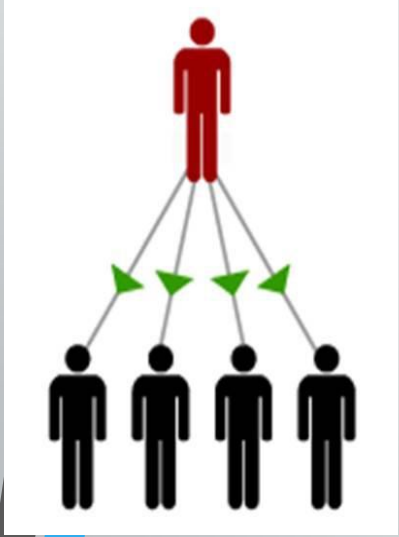
- فیرکردنی زمان مژاریکی کونه و دهگهریتهوه بو یونانی و رومانهکان، هرچنده له سهدهی ۱۶۱۶ ئهم بابهته له ئهوروپا گهشهی بهرچاوی بهخویهوه بینی.
- له سهدهی حهقهدها، پهرتوکه بهناوبانگهکهی جۆن ئامۆس کۆمینۆس لهو بوارهدا بلاوکرایهوه.
- ئهو به باوکی پهروهدهی مؤدیرنیش ناسراوه، یهکهم کهس بووه کتیبی به وینهوه بلاوکردوتهوه و له جیاتی لاتینی زمانی دایکی بهکارهیناوه... هتد

میتۆدهکانی فیرکردنی زمان

The Grammar Translation **method** وەرگیران ریزمان

بۆ ئەوهی که سود له زانیاریی رۆمان و یۆنانهکان وهر بگرن، گهنجه ئەوروپیهکان خویان فیری ئەم دو زمانه دهکرد. ئەمەش به ریگای خویندنی ریزمانی ئەم دو زمانه و وەرگیرانی پەرتوکهکانیان بو، هەر بۆیه ئەم ناوهشی لێنرا.

رۆس ۱۹۲۵ دەربارەهی ئەم میتۆده دەلی که ئەمه فیربونی ههمو شتیکه دەربارەهی شتیك، نهك خودی شتهکه خوی.

مامۆستا گرنگترین ئەندامە لە پۆلدا و کەمتر گرنگی بە خویندکار و خواستەکانی دەدریٲ.

هەردو زمانی ئامانج و زمانی دایک بە چری بەکار دین و گرنگیان پێدەدریٲ لە پۆلدا.

شیوازی دیدەکتیڤ بۆ فیڕکردن بەکار دیت. واتا یاسا ریزمانییەکان سەرەتا، پاشان جیبەجیٲکردنی یاساکان.

پەپوهندی خویندکار لەگەڵ مامۆستایە نەک لەگەڵ هاوڕیٲکانی.

رېفۆرم له میتۆدی فیڤرکردنی زمان و میتۆدی راستهوخو

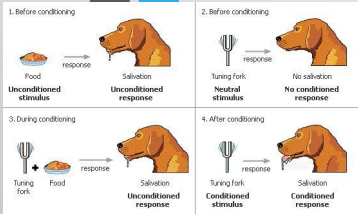
The Direct Method

- له کۆتایی سهدی نۆزدهدا، پرسپاری ئەمه دهرکهوت؛ که ئایا بۆچی دهبیته ئیمه زمانه مردوو هکان و زمانه زیندوو هکان به ههمان شیوه فیڤر ببین؟ ئەم پرسپاره بووه مایهیی رهخنهگرتن له میتۆدی پیشتر
- بههۆی رهخنهگانهوه، میتۆدی راستهوخو دهرکهوت، که گرنگی به پهیوهندیکردن دهدا و بناغهکهی دهگهراپهوه بۆ کارهکانی کۆمینۆس و جۆن لۆک.
- له سهدی نۆزدهدا، ئاخاوتن به زمانی دووهم زۆر گرنگ بو، تهناهت له بهریتانیا وهک پهکیک له نیشانهکانی پیاوهتی سهیرهکهرا!

- ئەم میتۆدە لە سەرەتادا لە ناوەندە ئەکادیمیەکان ڕەتکرایەو.
- میتۆدی راستەوخۆ گەرنگی زۆر بە فۆنەتیک دەدات.
- بەهاتنە ناوەوەی ئینگلیزی بۆ ڕکابەری فەرەنسی و ئەلمانی و زمانەکانی دیکە، ئەم میتۆدە گەشەیی سەند. لە تاقیکردنەوەکانی ئینگلتەرا بوووە ئیختیاری و دواتر فەرەنسیەکانیش بە هەمان ڕیچکەدا ڕۆیشتن.
- ئەم میتۆدەش دووچاری ڕەخنەییەکی زۆر بوو، چونکە گەرنگی زۆری بە مامۆستا دەدا و زمانی ئامانجی کردبوو چەق و وەرگیرانی قەدەغەکردبو.

میتۆدی Audio-lingual Method بیستن-گوتن

• لیره دا بیستن و قسه کردن گرنه گه نهک نوسین و خویندنه وه.

• ئەم میتۆده لەژیر کاریگه ریی رهفتارییه کاندا بو، بۆ نمونه پاقلۆف.
میتۆده که پشتی ده بهست به پاداشت و سزا.

• ئەو میتۆده له سه رده می جهنگی جیهانی دو وه م ده رکهوت. و لاته
یه کگر تو وه کانی ئەمریکا پالپشتی سه ره کی میتۆده که بو.

• به شیک له میتۆده که بو بیرو که کانی بلومفیلد ده گه ریته وه.

Suggestopedia Method

میتۆدی ژینگه‌ی ئاماده‌کراو

- ئهم میتۆده ره‌خساندنی ژینگه به کرۆکی پرۆسه‌ی خویندن ده‌زانیت.
- شیوازی ره‌نگ، کورسی، بینا، مۆسیقا... هتد گرنگن.
- خاوه‌نی میتۆده‌که که‌سیکه به ناوی لۆزانوف، که له‌سه‌ر دانیه‌ی هیندستانه‌وه به‌م بیرۆکه‌یه ئاشنا ببو.
- میتۆده‌که ته‌نیا تایبته‌ی نیه به زمان و بو بواره‌کانی دیکه‌ش سودی لێوه‌ده‌گیریت.
- ئه‌ته‌کیته‌ی و شیوازی خویندکار له پۆلدا خالی بنه‌ره‌تین.

Total Physical Response میتودی کاردانهوه فیزیکیهکان

- نهم میتوده بهر ههمی جهیمس ئاشهره
- میتودهکه به زمان و کاردانهوه فیزیکیهکان پشتتئستوره.
- هاوشیوهی فیئرکردنی زمانی دووهم، سهیری فیئرکردنی زمانی یهکهمیش دهکات.
- بههوکاری کاریگریه فیزیکیهکان، کاریگریه لاههکیه دهرونییهکان کهمدهبنهوه.

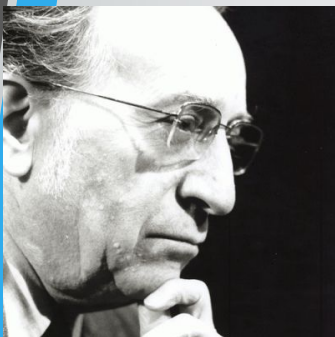

• لير هدا، دهبيت تيگهيشتنى خوئندكار پيشبكهويد
پاشان قسه بكات.

• ميتودهكه ناراسته لاي راستى ميشك دهكرييد

• لير هدا گير انهوهى چيروك زور گرنگه، ههرو
له تهكنهلوزيائى كنيكتيش بهكار هاتووه.

The Silent Way میتۆدی بیدهنگ بو فیربونی زمان

- میتۆدهکه پشت به بیدهنگی مامۆستا و قسهکردنی خویندکار دهبهستیت.
- کالب گاتیگنۆی بهر هگهز میسری ئەم میتۆدهی پیشنیاز کردووه.
- ئەم میتۆده به پارچهکانی کوزینه دهناسریتهوه
- مامۆستا کهمترین قسه و خویندکار زۆرتین قسه دهکات. میتۆدهکه لهسه ناگایی بنیات نراوه.
- فیربونی زمان وهک خلیسکانیی سه بهفر سهیرهکات.
- مامۆستا رهخنهی توند ناگریت و فیدباک دهکهوئته کوئایی.

• ریچارد و رۆدریگز له کتێبه‌که‌یاندا ئاماژه‌یان بۆ قسه‌یه‌کی بنجامین فرانکلین کردوووه بۆ پالێشتی لایه‌نه‌ باشه‌کانی ئهم میتۆده، که ده‌لێت؛

• پیم بلی، منیش له‌بیری ده‌که‌م،

• فیرم بکه، منیش به‌بیرم دیته‌وه،

• به‌شداریم پێیکه و منیش فیر ده‌بم.

میتۆدی فیرکردنی زمان به کۆمهڵ

Community Language Learning

- خویندکار خۆی بابەت هەڵدەبژیریت و بە گروپ کار دەکەن.
- لە لایەن چارلس ئارسەر کورانەوه دارپژراوه و مامۆستا وەک راپوێژکار دەبینیت و خویندکاریش وەک ئارەزو مەند.
- خویندکارەکەى کوران، بە ناوی لافۆرگى ئەم میتۆدەى کۆکردۆتەوه و بلاوی کردۆتەوه و پەرهى پێداوه.
- کوران فیرکردن بە گشتى له دوو شیوازدا دەبینیتەوه؛ یەكەم، فیربونی قبولکراوی گشتى 'putative learning' و دووهم فیربونی توتى 'نازەلى' 'animal learning' شیوازی خوشى به فیرکردنی خودی تەواو 'whole-person learning' ناوزەند کردووه.

Sard

- دەر باره‌ی شیوازی ره‌خساندنی باشتترین ژینگه بو فیربونی زمان، کوران نه‌کړونیمی 'SARD' ی خسته پروو)
- 'S' مه‌به‌ست له 'Security' یه.
- 'Attention and Aggression' 'A' ه. ئەم تیوره پیی وایه که ئەو کاته‌ی خویندکار تهرکیزی له‌ده‌ست‌ده‌دات ئەوه نیشانه‌ی ئەوه‌یه که له پرۆسه‌که‌دا ناچالاکه.
- 'Retention and Reflection' 'R' ه. ئەگەر خویندکار به‌ته‌واوی چووبیته‌ ناو پرۆسه‌ی فیربونه‌وه، هه‌موو ئەو شتانه‌ی که ئامانجن ده‌بنه‌ به‌شیک له‌ که‌سایه‌تییه‌ نویکه‌ی خویندکار له‌ زمانی ئامانجا.
- 'Discrimination' 'D' ه. لیره‌دا خویندکار بابه‌ته‌کان به‌یه‌که‌وه‌ ده‌به‌ستیته‌وه‌ و پۆلینیان ده‌کات. له‌ ئەنجامدا توانستی به‌کاره‌ینانی زمان له‌ ژيانی رۆژانه‌ و دهره‌وه‌ی پۆل به‌ده‌ست دینیت.
- ئەوه‌ش شتیکی هاوشیوه‌ی ههره‌می ماسلویه‌ بو پیداو‌یستیه‌کان

Self-actualization

desire to become the most that one can be

Esteem

respect, self-esteem, status, recognition, strength, freedom

Love and belonging

friendship, intimacy, family, sense of connection

Safety needs

personal security, employment, resources, health, property

Physiological needs

air, water, food, shelter, sleep, clothing, reproduction

فیرکردن به رییزی په یو هندیکردن

Communicative Language Teaching

• میژوی میتودی په یو هندیکردن ده گهر یته وه بو شهسته کانی سه دهی رابردو، که لهو کاته دا قوتابخانه نهمریکیه کان هه ولی چاکساز بیان ده دا له بواری فیرکردنی زماندا کهوتنه بن کاریگهری ره خنه کانی چۆمسکی.

• لیره دا ههردو چه مکی توانست 'Competance' و کارامه یی 'Performance' زور گرن گن

توانست و کارامهیی ئاخاوتن له ریباری پهوهندیکردندا

- چۆمسی توانستی زمان له زانیسی سیستهمی زمان و یاسا ریزمانیهکان بچوک دهکاتهوه، له کاتیگدا هایمس زۆر فراوانتر سهیری ئهو بابته دهکات. ئهو کهسهی توانستی پهوهندیکردنی ههیه له زمانیکی دیاریکراو، دهبییت بتوانییت که خواست و پیداو یستییهکانی ده ربهریت.
- کارامهیی بریتییه له بهکارهینانی توانستی زمان به شیوهیهکی ریکوپییک، تیکه لاوبون به کهلتور و بابته کومه لایهتییهکان، چونکه تهنیا توانست بهس نییه بو تیگهیشتن له زمان.

بنه‌ماکانی ریازی په‌یو‌ندی‌کردن

- په‌که‌م، بنه‌ماکان و چالاکیه‌کانی په‌یو‌ندی‌کردن که له‌ژیانی روژانه‌دا به‌کار دین و ده‌بنه‌کارای یاریده‌دهر بو پروسه‌ی فیروبون.
- دووهم، چالاکیه‌بابه‌تییه‌کان؛ که تییدا زمان بو بابته‌تی پر مانا به‌کار دیت و نه‌و بابته‌تانه‌ش هاوکاری زمان فیروبون.
- سییه‌م، نه‌گهر زمان واتادار بیت له‌گه‌ل تاییه‌تمه‌ندییه‌کانی فیروخواز، نه‌وا هاوکار ده‌بیت بو فیروبون. پروسه و چالاکیه‌کانی فیروکردن له‌سه‌ر نه‌و بنه‌مایه هه‌لده‌سه‌نگیندرین که نایا تا چند واتادارن بو فیروخواز.

• به گشتی مهنه ج به گویره ی پیداو یستییه کانی خویندکار ده بیټ. ماموستا
رؤلی کارای یاریده دهر ده بیټ و خویندکار په یوه ندیکردن و گفتوگوی
لیداو اکر او ه.

• کاریگه ری نهم میتوده یه وایکر دووه که تاک به شهش مانگ له
ولاتیکی پیشکوه تو فیری زمانیکی نوی بیټ و لییره به دهیان سال فییر
نه بیټ!

سوچاس بو گوئگرتنتان